

Merknader til de enkelte bestemmelsene

Forskrift om endringer i forurensningsforskriften

Dette kapittelet vil, sammen med revidert akvakulturdriftsforskrift, føre til at det store flertallet av anlegg for akvakultur av fisk i sjø omfattes av et nytt system der krav i akvakulturdriftsforskriften erstatter regulering gjennom tillatelser etter forurensningsloven § 11.

Anlegg som ikke omfattes av det nye systemet vil trenge en tillatelse etter forurensningsloven dersom forurensningen fra virksomheten kan medføre nevneverdige skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 7 første ledd sammenholdt med § 8 tredje ledd.

Merknader til § 33-1. Virkeområde

Paragrafen må sees i sammenheng med bestemmelsene i revidert akvakulturdriftsforskrift § 67 fjerde ledd, jf. §§ 2 og 3, som begrenser fylkesmannens myndighet etter akvakulturdriftsforskriften til å gjelde akvakultur av fisk, i realiteten matfisk og stamfisk, i anlegg i sjø ut til én nautisk mil fra grunnlinjene¹ og som ikke er avhengige av vanninntak og avløp. Avgrensningen er nødvendig fordi de nye driftskravene i akvakulturdriftsforskriften er tilpasset tradisjonelle anlegg for matfisk og stamfisk i sjø. Det er verken ønskelig eller mulig å lage standardiserte driftskrav for å forebygge og begrense forurensning og avfallsproblemer fra all akvakulturvirksomhet.

Første ledd innebærer for det første at akvakultur av andre arter enn fisk (bløtdyr, krepsdyr, pigghuder og alger) ikke omfattes av nytt kapitlet 33 i forurensningsforskriften. For det andre innebærer bestemmelsen at akvakultur av fisk i ferskvann, i anlegg på land (inkludert settefiskanlegg) og i anlegg i sjø lokalisert utenfor én nautisk mil fra grunnlinjene holdes utenfor kapitlets virkeområde.

Annet ledd avgrenser mot akvakultur i "produksjonsenheter som er avhengige av vanninntak og avløp". Formuleringen skal tolkes på samme måte den likelydende formuleringen i akvakulturdriftsforskriften § 4 bokstav p, som definerer begrepet "lukkede produksjonsenheter".

Avgrensningene i *tredje ledd* mot fangstbasert akvakultur² og drift av restitusjons- og mellomagringsmerder, sammenfaller med avgrensningen i akvakulturdriftsforskriften § 3 annet punktum.

Drift av slaktermerder er som utgangspunkt ikke i seg selv konsesjonspliktig etter forurensningsloven. Når fisken ikke føres vil forurensningen være begrenset og normalt ikke medføre nevneverdige skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 8 tredje ledd. Tredje ledd avgrenser derfor også mot drift av slaktermerder ved slakteri. Driften kan imidlertid være nærmere regulert i en eventuell tillatelse etter forurensningsloven til virksomheten ved slakteriet.

Merknader til § 33-2. Virksomhet som må ha særskilt tillatelse etter forurensningsloven

Første ledd slår fast den nye hovedregelen om at det ikke kreves særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11 for å drive akvakulturvirksomhet som etter § 33-1 omfattes av forskriftskapitlets virkeområde.

Drift forutsetter at lokaliteten er klarert for den aktuelle virksomheten i henhold til forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret eller forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret. Bestemmelsen i første ledd viser at lokalitetsklarering er

---

¹ Norges grunnlinje er trukket opp mellom punkter på de ytterste nes og skjær som stikker opp over havet ved lavvann. Grunnlinjen skiller indre farvann fra sjøterritoriet.

² Fangstbasert akvakultur innebærer at villfanget fisk holdes levende i sjø i mer enn 12 uker og føres før den slaktes.

en forutsetning for at driften skal være lovlig også etter forurensningsloven. Bestemmelsen innebærer at drift på ny lokalitet for akvakultur, utvidelse av biomasse eller endring av areal uten nødvendig klarering, rammes av forbudet i forurensningsloven § 7 første ledd mot å ha gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter forurensningsloven selv, forskrift fastsatt i medhold av forurensningsloven § 9 eller tillatt etter vedtak i medhold av forurensningsloven § 11.

Selv om kravene i revidert akvakulturdriftsforskriften for å forebygge og begrense forurensning og avfallsproblemer fra akvakultur normalt skal sikre en forsvarlig miljøtilstand, vil kravene ikke være tilstrekkelige i enhver situasjon. I *annet ledd* gis derfor fylkesmannen anledning til å bestemme at en konkret virksomhet er ulovlig uten tillatelse etter forurensningsloven. En slik beslutning innebærer at søknaden om akvakulturvirkosomhet må konsesjonsbehandles av fylkesmannen. Behandlingen vil resultere i et påklagbart enkeltvedtak, enten i form av en tillatelse eller et avslag. En tillatelse kan inneholde et tak på maksimalt tillatt biomasse som er lavere enn omsøkt eller inneholde vilkår utover de som fremgår av akvakulturdriftsforskriften, f.eks. knyttet til miljøovervåking. En tillatelse kan også gjøres tidsavgrenset. Dette er først og fremst aktuelt dersom usikkerheten knyttet til miljøeffektene er så stor at saken bør vurderes på nytt når man har mer kunnskap og erfaring.

Bruk av annet ledd forutsetter at minst ett av vilkårene i bokstav a til d er oppfylt.

Bokstav a gjelder lokaliteter som befinner seg i en vannforekomst der den økologiske eller kjemiske tilstanden er klassifisert som dårligere enn god i henhold til vannforskriften³. Ifølge vannforskriften § 4 skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand. Vannforskriften § 12 åpner likevel for ny bærekraftig aktivitet som medfører at den økologiske tilstanden i en vannforekomst forringes fra svært god til god gitt at nærmere vilkår er oppfylt. Det er derimot ikke anledning til å tillate ny aktivitet som medfører at målet om minst god tilstand ikke nås. Dersom det søkes om klarering av lokalitet eller utvidelse av et akvakulturanlegg i en vannforekomst der tilstanden allerede er dårligere enn god, vil det måtte gjøres en konkret vurdering av om dette vil gjøre det vanskelig å oppnå god tilstand innen fristen etter vannforskriften § 8. Hvis det er tilfellet, må fylkesmannen normalt avslå søknaden. Hvis den reduserte miljøtilstanden gjelder andre kvalitetselementer eller skyldes andre forhold enn de som vil bli påvirket av utslipp fra akvakulturanlegget, bør fylkesmannen la være å bruke myndigheten etter annet ledd, slik at virksomheten kan starte opp uten særskilt tillatelse.

Bokstav b gjelder lokaliteter der "det er grunn til å tro at arter eller bestander som er truet eller marine naturtyper som er truet eller viktige kan bli negativt påvirket av forurensning fra virksomheten". Uttrykket "grunn til å tro" skal forstås slik at det ikke kreves sannsynlighetsovervekt. Mistanken om at slike arter, bestander eller naturtyper kan bli negativt påvirket må imidlertid bygge på visse objektive holdepunkter. En vag mistanke er ikke tilstrekkelig.

Arter og naturtyper som etter norsk rødliste for arter og norsk rødliste for naturtyper er kritisk truet, sterkt truet eller sårbare regnes som "truet". Disse har høy til ekstremt høy risiko for å dø ut fra Norge hvis de rådende forhold vedvarer. Med "viktige" marine naturtyper mener vi naturtyper som vurderes som svært viktige eller viktige i henhold til DN-håndbok 19-2001 "Kartlegging av marint biologisk mangfold". Store, intakte tareskogområder, visse ålegrasenger og forekomster av steinkoraller og hornkoraller er eksempler på viktige marine naturtyper.

---

³ forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen.

Havforskningsinstituttet har i sin rapport nr. 8-2016 "Effekter av utslipp fra akvakultur på spesielle marine naturtyper, rødlista habitat og arter" laget en kunnskapsstatus som kan være til hjelp i vurderingen av om vilkåret i bokstav b er oppfylt, om det er behov for konsesjonsbehandling og hva som i så fall bør være utfallet av behandlingen. Oppdaterte vurderinger etter hvert som ny kunnskap kommer til, finnes blant annet i Havforskningsinstituttets årlige risikorapport for norsk fiskeoppdrett. Informasjon om kjente forekomster av truede arter og naturtyper og av spesielle naturtyper viktig for biomangfoldet finnes i Miljøstatus kart. En del informasjon finnes også i Fiskeridirektoratets nettbaserte kartverktøy og i Miljødirektoratets Naturbase.

Dersom fylkesmannen beslutter at en søknad om tillatelse til akvakultur skal konsesjonsbehandles, skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved myndighetsutøvelsen, jf. naturmangfoldloven § 7. Det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert, enten fylkesmannen gir tillatelse eller avslår søknaden.

Bokstav c åpner for at fylkesmannen kan fravike hovedregelen om at det er tillatt å drive akvakultur uten særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11 dersom "det er grunn til å tro at utslipp fra virksomheten vil bidra til at resipientens tålegrense overskrides". Uttrykket "grunn til å tro" skal forstås på samme måte som i bokstav b.

Det kan være flere årsaker til at det er grunn til å tro at resipienten ikke vil tåle belastningen som en omsøkt virksomhet vil medføre. Enkelte resipienter har fra naturens side lav toleranse for utslipp. Dette gjelder f.eks. naturlig oksygenfattige fjorder og innestengte områder med liten vannutskifting, der organiske partikler kan akkumulere i lokale dypområder. Havforskningsinstituttet trekker i rapporten "Risikovurdering norsk fiskeoppdrett" for 2018 særlig frem fjorder med en terskel grunnere enn 100 meter, der bunnvannet bare skiftes ut i enkelte år.

Det kan også være resipienter hvor den samlede belastningen allerede er så stor at resipienten ikke har kapasitet til å bryte ned ytterligere utslipp. Havforskningsinstituttet har i risikorapporten for 2018 vist til Fiskeridirektoratets analyse av produksjonsintensitet pr vannforekomst (gjennomsnittlig stående biomasse fisk per måned/sjøareal)⁴ for å kunne identifisere vannforekomster der høy produksjonsintensitet representerer en risikofaktor. I rapporten trekker Havforskningsinstituttet også frem indre kyst- og fjordområder på Skagerrakskysten som risikoområder. Dette har imidlertid mindre praktisk betydning siden det per i dag er lite matfiskproduksjon i disse områdene.

Dersom tilstanden ved prøvestasjon C2 er moderat eller tilstanden ved prøvestasjonene C3, C4 osv. sammenlagt er dårligere enn moderat, må det vurderes nærmere om en utvidelse av biomasse vil føre til at resipientens tålegrense overskrides. I så fall bør konsesjonsbehandling vurderes. Tilsvarende må det ved overskridelser av miljøkvalitetsstandarder fastsatt i vannforskriften vedlegg VIII eller Veileder 02:2018 "Klassifisering av miljøtilstand i vann" vurderes nærmere om det er grunn til å tro at den omsøkte virksomheten vil føre til at vannforekomsten ikke vil nå miljømål fastsatt i medhold av vannforskriften eller at gravende bunndyr ikke kan eksistere i anleggssonen eller resipienten forøvrig.

Det er umulig å angi uttømmende alle omstendigheter som kan tilsi at en søknad om tillatelse til akvakultur bør konsesjonsbehandles etter forurensningsloven. I *bokstav d* åpnes det derfor for at fylkesmannen kan bestemme at en virksomhet vil være ulovlig uten særskilt tillatelse etter forurensningsloven dersom "andre særlige forhold" tilsier det. Forurensningsforskriften del 7

---

⁴ Fiskeridirektoratets kartverktøy, <https://kart.fiskeridir.no/akva>

inneholder en rekke lignende bestemmelser om at fylkesmannen når "særlige forhold tilsier det" kan kreve at en virksomhet må ha tillatelse etter forurensningsloven.

Paragrafen må sees i sammenheng med revidert tidsfristforskrift⁵. Når fylkesmannen mottar en søknad fra fylkeskommunen, må fylkesmannen først vurdere om ett eller flere av vilkårene i annet ledd er oppfylt. Dersom det er tilfellet, må fylkesmannen vurdere konkret om det er behov for konsesjonsbehandling. Hvis fylkesmannen kommer til at den omsøkte virksomheten ikke trenger tillatelse etter forurensningsloven, skal fylkesmannen skriftlig underrette fylkeskommunen om dette, jf. forslaget til revidert tidsfristforskrift § 4 fjerde ledd. Avgjørelse om ikke å bruke myndigheten som følger av § 33-2 annet ledd vil ikke være et enkeltvedtak, og vil dermed ikke kunne påklages.

Avgjørelser om at en virksomhet vil være ulovlig uten særskilt tillatelse etter forurensningsloven vil i all hovedsak treffes før virksomheten starter opp på grunnlag av de opplysningene fylkesmannen mottar om virksomheten. De tilsvarende bestemmelsene som allerede finnes i forurensningsforskriften del 7 er forstått slik at fylkesmannen også kan bestemme at igangværende virksomhet, som er regulert gjennom forskriftskrav, skal konsesjonsbehandles. § 33-2 annet ledd må forstås på samme måte. Adgangen til å bestemme at igangværende virksomhet skal konsesjonsbehandles, må sees som en sikkerhetsventil myntet på spesielle situasjoner der det foreligger endrede forhold eller ny kunnskap.

Merknader til § 33-3. Krav til opplysninger og undersøkelser

Tildelingsforskriftene etter akvakulturloven inneholder minstekrav til innholdet i søknader om klarering av en lokalitet for akvakultur. Bestemmelsene er ment å dekke alle myndighetenes informasjonsbehov.

Saksgang og ansvarsdeling i behandling av akvakultursøknader innebærer at fylkeskommunen skal sjekke at søknaden inneholder alle opplysninger som kreves før den sendes videre til sektormyndighetene for behandling. Dersom fylkesmannen ved gjennomgang av søknaden likevel ser at noen av undersøkelsene som er vedlagt søknaden ikke holder tilfredsstillende kvalitet eller at saken av andre grunner ikke er tilstrekkelig opplyst, må fylkesmannen ha mulighet til å kreve ytterligere opplysninger eller undersøkelser, på samme måte som i dag. For å sikre tilfredsstillende dialog og samordning mellom myndighetene forutsettes at slike krav stilles etter samråd med fylkeskommune og Fiskeridirektoratet.

Merknader til § 39-1. Virkeområde

Fylkesmannen skal i dag kreve inn gebyr for arbeid med kontroll av akvakulturanlegg. Endringen i forurensningsforskriften § 39-1 ledd er nødvendig for å videreføre denne ordningen med gebyrfinansierte tilsyn.

Forskrift om endring i akvakulturdriftsforskriften

Merknader til § 1. Formål

Akvakulturdriftsforskriftens formålsparagraf reflekterer formålsbestemmelsene i de lovene forskriften er hjemlet i. Endringen i *annet ledd* synliggjør at et formål med forskriften er å forebygge og begrense forurensning og avfallsproblemer knyttet til drift av akvakulturanlegg. Endringen er en konsekvens av at forskriften hjemles i forurensningsloven, i tillegg til akvakulturloven, matloven og lov om dyrevelferd, og utvides med nye driftskrav knyttet til forurensning og avfall.

---

⁵ forskrift 18. mai 2010 nr. 708 om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader.

Merknader til § 2. Forskriftens geografiske og personelle virkeområde

De nye kravene i akvakulturdriftsforskriften, som fylkesmannen fører tilsyn med, alene eller sammen med Fiskeridirektoratet og/eller Mattilsynet, er tilpasset tradisjonelle kystnære anlegg i sjø. Det er disse anleggene det er flest av og her foreligger det tilstrekkelig med kunnskap og erfaring til å kunne utforme standardiserte driftskrav. Det følger derfor av *første ledd nytt annet punktum* at de nye kravene i akvakulturdriftsforskriften som fylkesmannen fører tilsyn med, alene eller sammen med Fiskeridirektoratet og/eller Mattilsynet, bare gjelder akvakultur i sjø ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene⁶. Dette innebærer at disse kravene ikke gjelder akvakulturanlegg i ferskvann, i anlegg på land (inkludert settefiskanlegg) og i anlegg i sjø lokalisert utenfor én nautisk mil fra grunnlinjene. Som en konsekvens av dette, følger det videre av *første ledd nytt annet punktum* (nærmere bestemt henvisningen til § 67 fjerde ledd) at fylkesmannen ikke kan føre tilsyn med om akvakulturdriftsforskriften etterleves ved slike anlegg. Fylkesmannen kan, naturlig nok, heller ikke treffe vedtak etter akvakulturdriftsforskriften rettet mot slike anlegg.

Det er verken ønskelig eller mulig å lage standardiserte driftskrav for å forebygge og begrense forurensning og avfallsproblemer fra all akvakulturvirksomhet.

Anlegg som ikke er lokalisert i sjø innenfor en nautisk mil fra grunnlinjene vil, som i dag, trenge en tillatelse etter forurensningsloven dersom forurensningen fra virksomheten kan medføre nevneverdige skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 7 første ledd sammenholdt med § 8 tredje ledd.

Merknad til § 3. Forskriftens saklige virkeområde

Bokstav a nytt annet punktum innebærer for det første at de nye kravene i akvakulturdriftsforskriften som fylkesmannen fører tilsyn med, alene eller sammen med Fiskeridirektoratet, ikke gjelder for lukkede produksjonseenheter. For det andre innebærer bestemmelsen at disse kravene ikke gjelder akvakultur som drives i henhold til tillatelse etter forurensningsloven. Som en konsekvens, har fylkesmannen ikke tilsyns- og vedtaksmyndighet etter akvakulturdriftsforskriften overfor lukkede produksjonseenheter og anlegg som drives i henhold til tillatelse etter forurensningsloven.

"Lukkede produksjonseenheter" er i akvakulturdriftsforskriften § 4 bokstav p definert som "Produksjonseenheter som er avhengig av vanninntak og avløp". Teknologien for lukkede produksjonseenheter er under utvikling og enhetene har ulik mulighet til oppsamling eller rensing av utslippet. Lukkede produksjonseenheter vil derfor, som i dag, trenge en tillatelse etter forurensningsloven så sant forurensningen fra virksomheten kan medføre nevneverdige skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 7 første ledd sammenholdt med § 8 tredje ledd. I tillatelsene kan det stilles vilkår som er tilpasset det enkelte anlegg og resipient.

Avgrensningen mot akvakultur som drives i henhold til tillatelse etter forurensningsloven, skal forhindre at ett og samme anlegg, må overholde krav i akvakulturdriftsforskriften som overlapper eller står i motstrid med vilkår i virksomhetens tillatelse etter forurensningsloven.

Eksisterende virksomhet med tillatelse etter forurensningsloven skal i en overgangsperiode på to år, drive i henhold til denne tillatelsen. Etter overgangsperioden, er hovedregelen at tillatelsene til drift av åpne anlegg i sjø for akvakultur av matfisk og stamfisk faller bort, jf. § 70 nytt niende ledd. Fra

---

⁶ Norges grunnlinje er trukket opp mellom punkter på de ytterste nes og skjær som stikker opp over havet ved lavvann. Grunnlinjen skiller indre farvann fra sjøterritoriet.

dette tidspunktet vil typen virksomhet bare ha tillatelse dersom fylkesmannen har bestemt dette særskilt, i medhold av enten § 70 nytt niende ledd eller forurensningsforskriften § 33-2 annet ledd.

Endringene i *bokstav f og h til j* er nødvendige for å hindre at annen virksomhet enn akvakultur av matfisk og stamfisk stilles overfor nye krav i akvakulturdriftsforskriften.

Merknader til § 4. Definisjoner

I ny *bokstav ø* defineres "vannregionspesifikke stoffer", som er et nytt begrep i forskriften.

I henhold til vannforskriftens vedlegg V, tabell 1.1, skal det ved klassifisering av økologisk tilstand tas hensyn til forurensning fra andre stoffer enn de EU har utpekt som prioriterte, dersom disse er påvist tilført vannforekomsten i betydelige mengder. Det er landene selv som peker ut disse stoffene. Stoffene omtales som vannregionspesifikke stoffer. Norges liste over vannregionspesifikke stoffer og grenseverdier (eller "miljøkvalitetsstandarder") for disse er angitt i veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann.

Blant de vannregionspesifikke stoffene er sink og PCB₇, som forekommer i fiskefôr, kobber, som forekommer både i fiskefôr og notimpregneringsmidler, og diflu- og teflubenzuron, som finnes i enkelte legemidler.

Merknader til § 16. Slakting og håndtering av døde akvakulturdyr

Uhellsutslipp av ensilasje rammes av forbudet mot forurensning i forurensningsloven § 7 første ledd. For å forebygge slike utslipp må det treffes nødvendige tiltak. Dette presiseres nå i femte ledd nytt annet punktum.

Forurensningsforskriften § 18-6 inneholder en rekke krav som bl.a. gjelder ved landbasert lagring av farlige kjemikalier i tanker over 2 m³. Flere av tiltakene som er påbudt ved slik lagring, kan være aktuelle også for ensilasjetanker.

Merknader til opphevelse av § 35. Miljøovervåking og § 36. Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand
Paragrafene oppheves. Bestemmelsene om miljøovervåking og tiltak ved uakseptabel miljøtilstand plasseres i kapittel 4, siden bestemmelsene bare gjelder ved produksjon av stamfisk og matfisk.

Merknader til § 39. Gjenfangst etter rømt fisk

Henvisningen til "fylkesmannens miljøvernavdeling" i *annet til fjerde ledd* erstattes med en henvisning til "fylkesmannen". Fiskeridirektoratet skal samrå seg med fylkesmannen og gjenfangstfiske skal meldes til fylkesmannen uavhengig av hvordan det enkelte fylkesmannsembete er organisert.

Merknader til ny § 40a. Miljøovervåking av organisk bunnpåvirkning i anleggssonen

Bestemmelsen erstatter § 35 i gjeldende akvakulturdriftsforskrift.

Mens § 35 første ledd annet punkt slår fast at det skal foretas en trendovervåking av "bunnforholdene under anlegget", presiserer ny § 40a *første ledd* at det er «anleggssonen» som skal overvåkes. Anleggssonen beskrives i NS 9410:2016 kapittel 4.2 som:

«Anleggssonen omfatter området under og rundt oppdrettsanlegget hvor tilførselen av organisk materiale er størst. Strøm, dyp og synkehastighet avgjør hvor partiklene fra merdene bunnfeller, og området som får størst tilførsel av organisk stoff, kan derfor være forskjøvet i forhold til anlegget. På strømsterke lokaliteter vil det organiske materiale akkumulere nedstrøms i forhold til anlegget, mens områdene oppstrøms vil ha mindre tilførsler og påvirkning. Dersom anlegget ligger over skrånende

bunn, kan en del av det organiske materialet akkumulere der bunnen flater ut. Anleggssonen avgrenses som følge av dette ikke nødvendigvis av en fastsatt avstand fra merdene, men strekker seg vanligvis ikke mer enn 25 meter til 30 meter fra anlegget. Forundersøkelsen kan gi grunnlag for å vurdere hvor i anleggssonen det organiske materiale primært vil akkumulere. Dersom det foreligger et egnet, validert modellverktøy, kan det brukes som grunnlag for å angi anleggssonen.

I anleggssonen benyttes B-undersøkelsen, som er egnet til å måle større påvirkning.»

B-undersøkelsen som er angitt i NS 9410:2016, er en miljøundersøkelse som er tilpasset bløtbunn og gir en god dokumentasjon av den organiske belastningen som følge av drift på bløtbunnslokaliteter.

Det er imidlertid en del lokaliteter hvor bunnen består av fjell eller blandingsbunn, som inneholder både bløt- og hardbunn. Ved slike lokaliteter gir ikke alltid miljøovervåkingen i henhold til NS 9410:2016 tilstrekkelig dokumentasjon av den organiske belastningen på bunnen under og rundt de enkelte lokalitetene. Punkt 7.10 i standarden gir anvisning på en metodikk for vekting av B-undersøkelsen som kan brukes ved den enkelte lokalitet hvor det blir registrert stasjoner bestående av hard- og/eller blandingsbunn. Metoden har imidlertid en del begrensinger da den tar utgangspunkt i en bløtbunnsundersøkelse. På bakgrunn av dette jobber Havforskningsinstituttet, på bestilling fra Fiskeridirektoratet, med å utvikle ny metodikk for å overvåke organisk påvirkning på hard- og blandingsbunn samt kriterier for å tilstandsfastsette grad av påvirkning på slike habitat. I tilfeller der standarden ikke passer har Fiskeridirektoratet praksis med å fatte vedtak om annen bunnovervåking, og første ledd annet punktum er en videreføring av gjeldende regulering i § 35 tredje ledd.

Det foreslås at miljøundersøkelsen første gang gjennomføres på det tidspunkt i produksjonssyklusen det er maksimal organisk belastning. For andre fiskearter enn laks, ørret og regnbueørret, er det i dag ikke krav om at den skal tas i første produksjonssyklus, men første gang det produseres mer enn en tredjedel av tillatt biomasse. Dette innebærer at det kan gå flere år før trendovervåkingen kommer i gang. Annet ledd annet punktum, som presiserer at undersøkelsene deretter skal gjøres etter de frekvenser som følger av NS 9410:2016 eller tilsvarende internasjonal standard eller anerkjent norm, viderefører § 35 annet ledd tredje punktum.

Kravet i tredje ledd om at undersøkelsene skal utføres av et organ som kan dokumentere relevant faglig kompetanse og er uavhengig av oppdragsgiver videreføres fra gjeldende § 35 første ledd tredje punktum.

I dag følger det av § 35 fjerde ledd at undersøkelsen skal rapporteres til Fiskeridirektoratets regionkontor. Den 12. mai 2012 sendte Fiskeridirektoratet brev om trendovervåkingen etter § 35 skulle rapporteres via Altinn. Fiskeridirektoratet satte fristen for rapportering av B-undersøkelser til senest 1 måned etter dato for feltundersøkelse. I praksis blir innrapporterte miljøundersøkelser sendt fra Altinn til Fiskeridirektoratet og lagret i en database, hvor de blir viderefordelt til Fiskeridirektoratets regioner for kvalitetskontroll og videre oppfølging.

Etter ny § 40a fjerde ledd skal den enkelte miljøundersøkelse rapporteres på den måten tilsynsmyndighetene bestemmer. "Tilsynsmyndighetene" etter denne bestemmelsen er de tre tilsynsmyndighetene etter akvakulturdriftsforordningen (Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen), som sammen skal bestemme hvordan rapportene skal sendes inn.

Mens gjeldende bestemmelse i § 35 ikke stiller krav til tidspunkt for rapportering, følger det av § 40a fjerde ledd at undersøkelser skal rapporteres senest 1 måned etter feltdato. Dette er en forskriftsfesting av gjeldende føringer fra myndighetene og praksis i næringen. Fristen for rapportering er satt ut ifra at det skal være tilstrekkelig med tid for å vurdere miljøundersøkelser

utført ved maksimal belastning samt pålegge eventuelle tiltak og justeringer før nytt utsett etter pålagt brakklegging på minimum 2 måneder, jf. akvakulturdriftsforskriften § 40 om driftsplan og brakklegging.

Det er Fiskeridirektoratet som fører tilsyn med etterlevelsen av § 40a, jf. § 67 første ledd.

Merknader til ny § 40b. Miljøovervåking av organisk bunnpåvirkning i overgangssonen

Overgangssonen beskrives i NS 9410:2016 punkt 4.3 slik:

«Overgangssonen omfatter området utenfor anleggssonen der mindre partikler og resuspendert organisk materiale fra anleggssonen vanligvis sedimenterer. På dype strømsterke lokaliteter kan også større partikler sedimentere her. På strømsterke lokaliteter kan sonen være forskjøvet i strømretningen, mens den på skrånende bunn kan være forskjøvet mot større dyp. Dersom det er dyphull i overgangssonen, kan disse fungere som akkumuleringsområder for organiske partikler. Overgangssonen strekker seg vanligvis ikke mer enn 500 meter fra anlegget.»

§ 40b innebærer at innehaveren av tillatelse til akvakulturanlegg for produksjon og stamfisk i sjø ut til én nautisk mil fra grunnlinjene får en forskriftsfestet plikt til å sørge for overvåking av den organiske bunnpåvirkningen i overgangssonen. For mange akvakulturselskaper følger en slik plikt allerede av vilkår i tillatelser etter forurensningsloven § 11 og/eller vedtak Fiskeridirektoratet har fattet i medhold av § 36 første ledd annet punktum i gjeldende akvakulturdriftsforskrift.

Første ledd første punktum slår fast hovedregelen om at overgangssonen skal overvåkes ved C-undersøkelser i henhold til NS 9410:2016.

Det følger av NS 9410:2016 punkt 8.7 at den første C-undersøkelsen på en ny lokalitet skal gjøres etter den første produksjonssyklusen, dvs. etter utslakting. Deretter skal undersøkelsene gjøres hver annen eller hver tredje produksjonssyklus avhengig av miljøtilstanden ved forrige undersøkelse. I disse etterfølgende undersøkelsene, skal prøvetakingen ifølge standarden punkt 8.4 skje enten i løpet av de to siste månedene med maksimal belastning eller de to første måneder etter utslakting. Standarden må forstås slik at undersøkelsene skal skje i denne perioden, også for igangværende akvakulturanlegg som ikke tidligere har vært omfattet av krav om C-undersøkelser.

Etter *første ledd annet punktum* kan fylkesmannen ved behov fatte vedtak om en annen undersøkelsesfrekvens. Hjemmelen kan også brukes til å klargjøre når neste C-undersøkelse skal gjennomføres etter vesentlige endringer av anlegget.

C-undersøkelsen er en miljøundersøkelse som er tilpasset bløtbunn. På lokaliteter der C-undersøkelsen ikke er egnet til å dokumentere den organiske belastningen, kan fylkesmannen i medhold av *første ledd tredje punktum* fatte vedtak om at overvåkingen skal skje på annen måte.

Annet ledd innebærer at organer som fastlegger prøvestasjoner, tar prøver, analyserer prøvene og vurderer resultatene av C-undersøkelser skal ha relevant akkreditering. Norsk Akkreditering publiserer informasjon om hvilke selskap i Norge som er akkreditert for de ulike delene av C-undersøkelsen på sine nettsider.

Etter NS 9410:2016 skal det utarbeides en sammenfattende rapport fra den enkelte C-undersøkelse. Standarden punkt 8.9 inneholder nærmere bestemmelser om hva rapporten skal undersøke. Etter *tredje ledd første punktum* skal rapporten utarbeides senest seks måneder etter at feltundersøkelsen er gjennomført. På grunn av noe begrenset kapasitet nasjonalt for gjennomføring av nødvendige

analyser, er det bestemt å ikke sette en strammere frist. Dette for at ikke rapporteringsfristen skal gå på bekostning av påliteligheten til resultatene.

Det er i dag vanlig å benytte Altinn for innsending av denne type dokumentasjon som skal være tilgjengelig for flere offentlige myndigheter. I stedet for å binde seg opp til en bestemt rapporteringsmåte for fremtiden, følger det av tredje ledd annet punktum at rapporten, så snart den foreligger, skal sendes inn på den måten tilsynsmyndigheten bestemmer. "Tilsynsmyndighetene" er de tre tilsynsmyndighetene etter akvakulturdriftsforskriften (Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen), som sammen skal bestemme hvordan rapportene skal sendes inn.

Det fremgår av NS 9410:2016 pkt. 8.6.3 at det skal gjøres oppfølgende undersøkelser dersom tilstanden for bløtbunnfaunaen ved prøvestasjon C2 er dårligere enn "god". Tilsvarende skal det gjøres en oppfølgende undersøkelse dersom indeksene for stasjonene C3, C4 osv. vurdert samlet er dårligere enn "moderat". Selv om det ikke er sagt uttrykkelig i standarden, forventes det at eventuelle slike undersøkelser gjøres ved neste produksjonssyklus. Hensikten med de oppfølgende undersøkelsene er å avdekke utbredelsen av "reduert tilstand" og om resultatet skyldes naturtilstand eller påvirkning fra anlegget. Standarden forutsetter at undersøkelsene skal avklares med myndighetene. Hvordan dette skal skje er regulert i *fjerde ledd*. I henhold til denne bestemmelsen skal det utarbeides en plan for de oppfølgende undersøkelsene. Planen skal sendes inn for vurdering av fylkesmannen senest to måneder etter at rapporten fra C-undersøkelsen foreligger. Det fremgår av forskriften at planen skal sendes inn på den måten tilsynsmyndighetene, dvs. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen i fellesskap, bestemmer.

I henhold til § 67 fjerde ledd er det fylkesmannen som fører tilsyn med etterlevelsen av § 40b.

Merknader til ny § 40c. Overvåking av prioriterte stoffer og vannregionspesifikke stoffer m.v.

I henhold til NS 9410:2016 pkt. 8.3 skal en sedimentprøve fra prøvestasjon C1 (stasjonen i overgangssonen som ligger på grensen mot anleggssonen) analyseres for innhold av kobber dersom det blir eller har vært brukt kobber, f.eks. kobberimpregnerte nøter, på akvakulturanlegget. Utover dette har det til nå ikke vært vanlig å stille krav om rutinemessig overvåking av konsentrasjonene i sedimentene av miljøgifter og andre miljøfarlige kjemikalier i tillatelser etter forurensningsloven til akvakulturvirkosomhet. Ny § 40c innebærer at innehavere av akvakulturtillatelse må sørge for overvåking av flere miljøgifter og andre miljøfarlige kjemikalier i sedimentene.

Myndighetene trenger overvåkingsresultatene for å kunne følge opp vannforskriften og mål fastsatt i medhold av vannforskriften.

Ifølge vannforskriften § 4 skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand⁷. Den kjemiske tilstanden i en vannforekomst skal klassifiseres som god dersom ingen miljøkvalitetsstandarder for stoffer som står oppført på EUs prioritetsliste og andre EU-utvalgte stoffer overskrides i målepunkter som vurderes som representative for vannforekomsten, jf. vannforskriften vedlegg V nr. 1.4.3. Stoffer som er identifisert som vannregionspesifikk i veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann kan ha betydning for vannforekomstens økologiske tilstand dersom miljøkvalitetsstandarder fastsatt i veilederen overskrides i representative målepunkter. Akvakultur av fisk er en kilde til utslipp av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer.

---

⁷ Tilstandsklasse II i veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann tilsvar god tilstand.

Som det fremgår av Havforskningsinstituttets årlige risikorapporter (bl.a. rapport fra 2018) er det påvist at fiskefôr kan inneholde prioriterte stoffer, som kadmium, kvikksølv, heksaklorbenzen (HCB) og polybromerte difenyletere (PBDE). Videre er det påvist at fiskefôr kan inneholde DDT, som er et EU-utvalgt stoff, og vannregionspesifikke stoffer, som kobber, sink og PCB₇. Da stoffene i liten grad holdes igjen i fisken, kan akvakulturvirksomhet medføre et relativt betydelig utslipp av slike stoffer fra fôrspill og fekalier. Dette kan være tilfellet selv om Mattilsynets grenseverdier for innhold i fôr overholdes. Innholdet av slike stoffer i fôret kan variere mellom ulike fôrtyper og produksjoner. Fôrleverandørene har oversikt over innhold av fremmedstoffer i den enkelte fôrtype.

Også bruk og grovrenngjøring på lokaliteten av oppdrettsnøter som er impregnert med miljøfarlige kjemikalier, kan medføre betydelige utslipp, først og fremst av kobber som er det nøtene oftest er impregnert med i dag. Kobber står, som nevnt, oppført på nasjonal liste over vannregionspesifikke stoffer.

Bruk av legemidler kan være en annen kilde til utslipp av miljøfarlige kjemikalier. Lusemidlet cypermetrin er et prioritert stoff etter vannforskriften, men det er foreløpig ikke satt miljøkvalitetsstandarder for dette stoffet i sediment. Andre lusemidler, som diflu- og teflubenzuron, er identifisert som vannregionspesifikke stoffer med miljøkvalitetsstandarder for sediment.

Etter *første ledd* skal innehavere av akvakulturtillatelse sørge for at det regelmessig tas prøver av bunnsedimentene som analyseres for innhold av relevante prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer. Prøvene skal tas samtidig med C-undersøkelsene. Det vil være kostnadsbesparende for innehaver å samle inn prøver for miljøgiftanalyser når båt og prøvetakingsutstyr likevel er ute på lokaliteten.

For å få et tilfredsstillende vurderingsgrunnlag skal det etter *første ledd første punktum* tas tre sedimentprøver på minst tre stasjoner/prøvepunkter i forbindelse med C-undersøkelsen. Ett av disse prøvepunktene skal være ved merdkant, et annet skal være stasjon C2, som ligger i ytterkant av overgangssonen, og det tredje prøvepunktet skal være inne i overgangssonen der det forventes størst akkumulering av organisk materiale (f.eks. i et lokalt dypområde). Alle tre stasjoner bør ligge i hovedstrømretningen fra anlegget. Overvåking ved merdkant kan bidra til å sikre at sedimentets innhold av miljøfarlige kjemikalier ikke er for høyt til å opprettholde et livskraftig bunndyrsamfunn som evner å bryte ned organisk materiale fra lokaliteten. Data fra denne stasjonen kan også være nyttig for å tolke måleresultatene, da eventuelle forhøyede konsentrasjoner av miljøfarlige kjemikalier i overgangssonen også kan ha sammenheng med forhøyede bakgrunnsverdier eller andre utslippskilder i tillegg til utslipp fra anlegget på lokaliteten.

Som ledd i forundersøkelsen skal det tas sedimentprøver som skal analyseres for innhold av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer som det er grunn til å tro vil bli sluppet ut på lokaliteten, jf. nye krav i laksetildelingsforskriften 36 og forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 10b. For nye lokaliteter vil disse nullprøvene være et nyttig sammenligningsgrunnlag for å vurdere om overskridelser av miljøkvalitetsstandarder skyldes utslipp fra anlegget eller andre forhold.

Det følger av *første ledd annet punktum* at de tre sedimentprøvene fra hver prøvestasjon skal brukes til å lage en blandprøve. Blandprøvene skal analyseres for innhold av prioriterte stoffer og andre EU-utvalgte som har blitt sluppet ut på lokaliteten etter forrige prøvetaking. Det er ikke fastsatt miljøkvalitetsstandarder i sediment for alle prioriterte stoffer og EU-utvalgte stoffer. F.eks. er cypermetrin et prioritert stoff i henhold til vannforskriften vedlegg VIII A, men det er foreløpig ikke

fastsatt miljøkvalitetsstandarder for stoffet i sediment. Henvisningen til vannforskriften vedlegg VIII C og D nr. 2, innebærer at det bare er nødvendig å analysere for innhold av stoffer som det er fastsatt miljøkvalitetsstandarder for i sediment.

Dersom det har blitt sluppet ut betydelige mengder av vannregionspesifikke stoffer, følger det av *første ledd tredje punktum* at blandprøvene også skal analyseres for disse stoffene. Det vil bli utarbeidet nærmere veiledning om hva som skal anses som betydelige mengder.

Kravet om prøvetaking i første ledd første punktum må sees i sammenheng med kravene i annet og tredje punktum. Hvis det etter forrige prøvetaking i medhold av ny § 40c verken er sluppet ut prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer eller betydelige mengder vannregionspesifikke stoffer, gjelder ikke kravet om prøvetaking.

Etter *annet ledd* skal det gjennomføres ytterligere undersøkelser dersom undersøkelsen som gjøres samtidig med C-undersøkelsen viser at innholdet av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer eller vannregionspesifikke stoffer overstiger visse grenseverdier. Hensikten med undersøkelsene er for det første å avklare utbredelsen av forurensningen og hvilken miljørisiko den representerer. Med miljørisiko mener vi både risiko for at vannforekomsten ikke når miljømål fastsatt i medhold av vannforskriften og risiko for at gravende bunndyr ikke kan eksistere i sedimentet. Skadevirkningene av forurensningen vil avhenge bl.a. av hvor sterkt miljøgiftene er bundet og hvor tilgjengelige de er for opptak i organismer. En oppfølgende miljørisikoanalyse vil dermed være nødvendig for å vurdere betydningen av de funn som er gjort og om det er behov for tiltak.

Den oppfølgende undersøkelsen skal for det andre avklare hvorvidt forurensningen stammer fra akvakulturanlegget. Overskridelser av grenseverdiene kan også skyldes naturlig forhøyede bakgrunnsverdier (som for enkelte metaller), langtransportert forurensning eller andre lokale/regionale utslippskilder

I ytterkanten av overgangssonen, ved prøvestasjon C2, forutsettes påvirkningen fra anlegget å opphøre. Miljøtilstanden her må over tid være i samsvar med miljømålet i godkjent regional vannforvaltningsplan, som normalt vil være god miljøtilstand. Etter *annet ledd første punktum* trekravet om oppfølgende undersøkelser derfor inn når blandprøven fra stasjon C2 har en konsentrasjon av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer eller vannregionspesifikke stoffer som overstiger grenseverdiene for god miljøtilstand (tilstandsklasse II) i henhold til klassifiseringsveileder 02:2018.

I overgangssonen aksepteres det noe påvirkning fra anlegget så lenge det er i drift. En bør imidlertid unngå konsentrasjoner av miljøfarlige kjemikalier i sedimentene som gir risiko for akutte toksiske effekter på bunnfaunaen. I og med at det er snakk om stoffer som er tungt nedbrytbare, er det ikke forsvarlig å vente til effektene på bunnfaunaen vises i undersøkelser i henhold til NS 9410:2016. *Annet ledd annet punktum* inneholder derfor krav om oppfølgende undersøkelser dersom noen av prøvestasjonene i overgangssonen eller ved merdkant har konsentrasjoner av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer eller vannregionspesifikke stoffer som gir dårligere tilstand enn klasse III (moderat) i henhold til klassifiseringsveileder 02:2018. Ved tilstandsklasse IV kan det være risiko for akutte toksiske effekter ved kortidsseksponering.

Etter *annet ledd fjerde og femte punktum* skal utvidede undersøkelser gjennomføres i henhold til en plan, som innehaver skal sende inn for vurdering av fylkesmannen senest to måneder etter at resultatene som viser overskridelser av angitte tilstandsklasser foreligger. Om fylkesmannen har

merknader til planen, vil innehaver få beskjed om dette. Planen skal sendes inn på den måten tilsynsmyndighetene, dvs. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen i fellesskap, bestemmer.

Det følger av *tredje ledd* at aktørene som foretar analysene etter første og annet ledd, skal være akkreditert for den/de aktuelle analysen(e). For de som skal ta prøvene, stilles det ikke krav til akkreditering, da dette per i dag i for stor grad vil begrense antall aktuelle aktører. I stedet stilles krav om at de skal utføres av kompetent organ som er uavhengig av oppdragsgiver. Dette er i samsvar med krav som er vanlig å stille i tillatelser til industribedrifter. Krav om kompetanse og uavhengighet skal sikre tilfredsstillende kvalitet og tillit til resultatene. Det legges til grunn at en kompetent aktør har kunnskap om relevante standarder og gjennomfører prøvetaking og behandling av prøvene i tråd med disse. En oversikt over relevante standarder finnes i klassifiseringsveileder 02:2018 og risikoveileder M-409.

I henhold til § 67 første og fjerde ledd kan både Fiskeridirektoratet og fylkesmannen føre tilsyn med etterlevelsen av § 40c. Det vil bli utarbeidet nærmere veiledning om oppfølging av kravene til overvåking av prioriterte stoffer og vannregionspesifikke stoffer.

Merknader til ny § 40d. Hydrografimålinger

I henhold til NS 9410:2016 skal det, som ledd i C-undersøkelsen, gjøres hydrografimålinger i hele vannsøylen på den dypeste prøvestasjonen. Dersom resultatene fra denne undersøkelsen eller andre forhold tilsier at det er risiko for at det kan oppstå oksygenmangel i ett eller flere områder i resipienten og utslipp fra akvakulturanlegget kan bidra til dette, skal det i henhold til *første ledd* også gjøres hydrografimålinger i dette eller disse områdene. Målingene vil være viktig for å kunne avdekke tegn på oksygenmangel på et tidlig tidspunkt.

Det er i første rekke innestengte områder og terskelfjorder med grunn terskel (<100 meter dyp) og områder hvor produksjonsintensiteten av oppdrettsfisk er høy som kan være forbundet med risiko for oksygenmangel.⁸ I terskelfjorder kan det (avhengig av forholdene) gå mange år mellom hver gang oksygenrikt vann strømmer inn over terskelen og skifter ut bunnvannet. Slike fjorder, men også andre innestengte områder med lite utskiftning av vann, har en lavere bæreevne for organiske utslipp. Erfaringer har vist at det i slike områder kan oppstå oksygenmangel i dypområdene og dermed dårlige forhold for bunndyrene. Når forholdene blir dårlige for bunndyrsamfunnet som skal bryte ned organisk materiale, vil dette gå ut over resipientens kapasitet til å håndtere slike utslipp. I verste fall kan det utvikles giftige gasser ved anaerob nedbryting av organisk materiale.

Innehaveren av akvakulturtilatelse for akvakulturanlegg lokalisert i slike risikoområder skal sørge for at det gjennomføres hydrografimålinger i henhold til en plan utarbeidet i samsvar med veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Planen skal sendes inn på den måten tilsynsmyndighetene, dvs. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen i fellesskap, bestemmer. Planen skal sendes inn så snart den foreligger og senest to måneder før undersøkelsene starter. Dette vil gi fylkesmannen anledning til å komme med eventuelle merknader til planen før den iverksettes. Det kan for eksempel være grunn til å samordne hydrografiundersøkelser i en vannforekomst der det er flere kilder som bidrar.

Krav i *annet ledd* om at undersøkelsene skal gjennomføres av kompetent og uavhengig organ, skal sikre tilfredsstillende kvalitet på målingene og at det ikke skal kunne stilles spørsmål ved habiliteten til de som gjennomfører målingene.

---

⁸ Grefsrud et al, Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2018, Fisken og havet særnummer 1-2018, Havforskningsinstituttet, s.113

Det fremgår av veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann at oksygenmålinger bør gjøres når man forventer lavest oksygenkonsentrasjoner i bunnvannet. Dette vil normalt være i vinterhalvåret (september – april).

Etter *tredje ledd* skal resultater og vurderinger av siste års målinger sendes inn så snart som mulig og senest 1. mai. Dersom resultatene viser at tilstandsklassen for oksygen er dårligere enn god og utslipp fra akvakulturanlegget bidrar til dette, skal rapporten også inneholde en vurdering av behovet for å gjennomføre tiltak for å bedre oksygentilstanden.

Årsakene til dårlige oksygenforhold i bunnvannet kan være sammensatte, og både variasjoner i naturlige forhold og utslipp fra flere ulike kilder kan spille inn. Eventuelle vedtak om tiltak for å bedre miljøtilstanden må baseres på en konkret vurdering fra fylkesmannens side av alle disse forholdene og en samlet oppfølging av relevante utslippskilder. Fylkesmannen kan pålegge tiltak i medhold av 67 femte ledd

I henhold til § 67 første og fjerde ledd kan både Fiskeridirektoratet og fylkesmannen føre tilsyn med etterlevelsen av § 40d.

Merknader til ny § 40e. Befaring av strandsonen og overvåking av fastsittende alger

Kravet i *første ledd* om årlig befaring av strandsonen som er utsatt for synlig forurensning eller avfall fra driften av akvakulturanlegget og tilhørende landbase viderefører vanlig stilte krav i tillatelser etter forurensningsloven i dag. At eventuelt avfall skal fjernes følger også av forurensningsloven § 28 tredje ledd.

Med avfall menes kasserte løse gjenstander eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere eller er forpliktet til å kassere, jf. forurensningsloven § 27. Det følger av forarbeidene til forurensningsloven at gjenstander som kommer på avveie ved et uhell må betraktes som avfall dersom de objektivt sett ikke kan utnyttes til sitt påtenkte formål, eller dersom en må anta at eieren har oppgitt å søke etter dem. Det samme må gjelde stoffer.

Synlig forurensning i strandsonen kan f.eks. være fettfilm som stammer fra produksjon av fisk.

Forhold som kan ha betydning for å vurdere en strandsonen som "utsatt" kan f.eks. være avstanden fra akvakulturanlegget til land, strømforhold, og virksomhetens omfang og karakter.

I henhold til § 67 første og fjerde ledd kan både Fiskeridirektoratet og fylkesmannen føre tilsyn med etterlevelsen av § 40e første ledd.

Utslipp av næringssalter fra akvakulturanlegg kan ha en negativ påvirkning på fastsittende alger (makroalger) som befinner seg innen rekkevidde. Fastsittende alger (f.eks. tareskog) kan ha en viktig økologisk funksjon som blant annet oppvekstområder for fisk og matfat for sjøfugl, og er et kvalitetselement som inngår i vurderingen av økologisk tilstand i kystvannforekomster, jf. vannforskriften vedlegg V nr. 1.2.4. Der hvor det er grunn til å tro at utslipp fra akvakulturanlegget alene eller sammen med andre kilder kan bidra til at tilstanden for fastsittende alger forringes i strid med miljømål fastsatt i medhold av vannforskriften, kan fylkesmannen pålegge innehaver å overvåke aktuelle makroalgeforekomster alene eller som del av et felles overvåkingsprogram der også andre som bidrar med utslipp deltar. Hensikten med *annet ledd* er å synliggjøre dette. Et eventuelt pålegg om overvåking, må hjemles i forurensningsloven § 51.

Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann gir føringer for hvordan overvåking av fastsittende alger bør skje.

Merknader til ny § 40f Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand i anleggssonen

Bestemmelsen erstatter § 36 i gjeldende akvakulturdriftsforskrift.

I NS 9410:2016 er det angitt overvåkingsfrekvenser for B-undersøkelser ut ifra hvor mye lokaliteten er påvirket ved maksimal belastning, og hvor undersøkelsestidspunktet følger driftssyklusen. Dersom tilstanden eksempelvis er dårlig (lokalitetstilstand 3) ved maksimal belastning og før utsett, skal det i kommende produksjonssyklus gjennomføres B-undersøkelse ved halv belastning og ved maksimalbelastning. Samtidig skal det planlegges tiltak for kommende produksjonssyklus for å hindre at drift fra lokaliteten medfører en uakseptabel belastning på bunnen. Miljøovervåkingen under drift, jf. NS 9410:2016, er et viktig beslutningsverktøy for innehaver for å vurdere og for å gjennomføre slike tiltak.

At innehaveren av akvakulturtillatelse plikter å forebygge at tilstanden utvikler seg til å bli meget dårlig ved lokaliteten, kan også utledes av akvakulturloven § 10 og akvakulturdriftsforskriften § 5 som slår fast at driften skal være miljømessig forsvarlig. Forskrift om interkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (IK-akvakultur) innebærer at innehaveren må ha internkontrollrutiner som sikrer at han oppfyller plikten. At innehaveren etterlever plikten, blir også fulgt opp gjennom tilsyn.

Meget dårlig miljøtilstand målt ved B-undersøkelse etter NS 9410:2016, dvs. tilstand 4, viser at de fysiske og kjemiske forholdene på bunnen under en lokalitet er av en slik karakter at det ikke er tilstedeværelse av gravende bunnfauna. Bunnen kan karakteriseres som overbelastet med organisk materiale.

Dersom en B-undersøkelse viser at tilstanden er meget dårlig, kan innehaver ikke vente til neste produksjonssyklus med å iverksette tiltak. *Første ledd* slår i tråd med dette fast at innehaver i slike tilfeller snarest mulig skal starte planlegging og gjennomføring av tiltak for å bedre miljøtilstanden. Tiltaksplanen skal etter *annet ledd* sendes inn på den måten som tilsynsmyndighetene, dvs. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen, bestemmer.

Av *annet ledd* følger det også at dersom Fiskeridirektoratet finner at de planlagte tiltakene ikke er tilstrekkelige, kan direktoratet fatte vedtak om brakklegging eller andre tiltak for å bringe miljøtilstanden i anleggssonen tilbake til god eller meget god. Etter NS 9410:2016 er dette tilstand 1 - meget god eller 2 – god. God eller meget god tilstand viser at bunnen har restituert seg tilstrekkelig til at gravende bunnfauna kan være tilstede, og dermed kan omsette tilførsel av nytt organisk materiale. I dag er i praksis brakklegging det eneste aktuelle tiltaket. I fremtiden kan også andre tiltak være aktuelle, eksempelvis basert på teknologiske løsninger.

Merknader til ny § 40g. Tiltak ved uakseptabel organisk bunnpåvirkning i overgangssonen

Første ledd gir svar på spørsmålet om når det skal gjennomføres tiltak som følge av redusert tilstand i overgangssonen. Bestemmelsen innebærer at innehaveren av akvakulturtillatelse selv må sørge for planlegging og gjennomføring av tiltak for å bedre miljøtilstanden dersom oppfølgende undersøkelser viser at tilstanden for bløtbunnfaunaen er dårligere enn god i ytterkanten av overgangssonen. Det samme gjelder dersom tilstanden er dårligere enn moderat inne i selve overgangssonen. Forutsetningen i begge tilfellene er at utslipp fra akvakulturanlegget bidrar til dette.

Etter *annet ledd* skal tiltaksplanen sendes inn på den måten tilsynsmyndighetene, dvs. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen i fellesskap, bestemmer. Per i dag vil det si at

planen sendes inn via Altinn. Fylkesmannen vurderer om tiltakene er tilstrekkelige, og hvis ikke kan ytterligere tiltak pålegges.

I henhold til § 67 fjerde ledd er det fylkesmannen som fører tilsyn med etterlevelsen av § 40g.

Merknader til ny § 40h. Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand for øvrig

Første ledd bokstav a innebærer at innehaveren av akvakulturtillatelse må sørge for planlegging og gjennomføring av tiltak for å bedre miljøtilstanden dersom oppfølgende undersøkelse av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer i henhold til § 40c annet ledd viser at det er grunn til å tro miljømål for den enkelte vannforekomst knyttet til kjemisk og økologisk tilstand ikke vil nås og utslippene fra lokaliteten bidrar til dette. Tilsvarende gjelder dersom det er grunn til å tro at utslippene medfører akutte effekter på gravende bunndyr, slik at de ikke kan eksistere, uavhengig av om det er i eller utenfor overgangssonen.

Uttrykket "grunn til å tro" skal forstås slik at det ikke kreves sannsynlighetsovervekt. Mistanken om at vedtatte miljømål ikke vil nås eller gravende bunndyr ikke kan eksistere og at utslipp av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer eller vannregionspesifikke stoffer fra lokaliteten bidrar til dette, må imidlertid bygge på visse objektive holdepunkter. En vag mistanke er ikke tilstrekkelig.

Første ledd bokstav b innebærer at innehaveren av akvakulturtillatelse må sørge for planlegging og gjennomføring av tiltak for å bedre miljøtilstanden dersom befaring av strandsonen i henhold til § 40 e første ledd viser at den er synlig påvirket av forurensning fra akvakulturanlegget og virksomhet knyttet til denne. Avfall i strandsonen som stammer fra virksomheten skal fjernes uten at det må lages en forutgående tiltaksplan.

Etter *annet ledd første punktum* skal tiltaksplanen sendes inn på den måten tilsynsmyndighetene, dvs. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen i fellesskap, bestemmer.

Fylkesmannen fører tilsyn med etterlevelsen av § 40h, jf. § 67 fjerde ledd. *Annet ledd annet punktum* presiserer at fylkesmannen kan pålegge ytterligere tiltak dersom fylkesmannen vurderer at de planlagte tiltakene ikke er tilstrekkelige. Dette vil i mange tilfeller også følge av § 67 femte ledd.

Merknader til § 41. Journalføring på lokalitetsnivå

Etter *første ledd bokstav h* i gjeldende forskrift skal driftsjournalen på lokalitetsnivå inneholde opplysninger om resultater etter foretatte miljøundersøkelser. Bestemmelsen videreføres, men uten en nærmere angivelse av hvilke opplysninger som skal journalføres. Dette skyldes at bestemmelsen må være generell nok til å passe for flere ulike miljøundersøkelser.

Etter *første ledd ny bokstav k* skal driftsjournalen på lokalitetsnivå inneholde opplysninger om impregnerte nøter, nærmere bestemt hva slags virkestoff impregneringsmiddelet inneholder og når og hvordan nøtene er grovrensjort. Bestemmelsen skal, sammen med gjeldende bokstav e og f og § 42 annet ledd ny bokstav e sikre innehaver og myndighetene oversikt over hvilke stoffer som slippes ut og som kan medføre krav om overvåkning i henhold til ny § 40c.

Kravet i *første ledd ny bokstav l* skal sikre at innehaver får en oversikt over omfang av klager på støy, lukt og lys slik at innehaver kan vurdere tiltak der det er nødvendig. Dette vil være nyttig informasjon både som grunnlag for innehavers eget arbeid med å forebygge slike ulemper og for fylkesmannens tilsyn med bestemmelsene i § 46b.

Merknader til § 42. Journalføring på produksjonsenhetsnivå

Etter annet ledd bokstav d er det i dag et krav at fôrforbruk i kilo og fôrtype journalføres daglig på produksjonsenhetsnivå. Etter *annet ledd ny bokstav e* skal fôrets handelsnavn og eventuelt innhold av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer journalføres. Innholdet av slike kjemikalier kan variere, og opplysninger om ev. innhold vil bl.a. være nødvendig for å kunne avgjøre om innehaveren plikter å sørge for overvåking i henhold til § 40c. Fôrleverandørene har oversikt over innhold av fremmedstoffer i de enkelte fôrprodukter og batcher.

Merknader til § 44 Rapportering

Innholdet i *første ledd første punktum* er uendret bortsett fra at det ikke lengre står at rapportering skal skje til Fiskeridirektoratet. I tråd med hva som står ellers i forskriften skal rapportering skje på den måten som tilsynsmyndighetene, dvs. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og fylkesmannen i fellesskap, bestemmer, slik at alle tilsynsmyndigheter får samme tilgang til informasjonen. Dette fremgår av fjerde ledd første punktum.

Det tas inn en ny bestemmelse i *tredje ledd* om rapportering av opplysninger som er nødvendige for å kunne beregne utslipp av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer fra akvakulturanlegget.

I henhold til *tredje ledd bokstav a* skal rapporteringen inneholde opplysninger om innholdet av prioriterte stoffer og andre EU-utvalgte stoffer i fôret som er benyttet (jf. vannforskriften vedlegg VIII C og D) samt fôrets innhold av vannregionspesifikke stoffer. Fôrets innhold av slike stoffer må innhentes fra fôrleverandør. Fiskeridirektoratet og fylkesmannen trenger denne informasjonen når de fører tilsyn med etterlevelsen av kravene om prøvetaking og analyse i § 40c første ledd, som gjelder overvåking i sediment av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer. Rapporteringen skal også inneholde informasjon om fôrets handelsnavn for at det skal være mulig for tilsynsmyndighetene å føre tilsyn med at de rapporterte opplysningene er riktige.

Etter *tredje ledd bokstav b* skal forbruk av legemidler rapporteres til myndighetene.

Fiskeridirektoratet og fylkesmannen trenger denne informasjonen når de fører tilsyn med etterlevelsen av kravene om bruk av legemidler i akvakulturdriftsforskriften §§ 15 første og annet ledd, 15a og 15 b. Informasjonen er også nødvendig for å kontrollere om kravet om overvåking i 40c første ledd, som gjelder overvåking i sediment av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og vannregionspesifikke stoffer, overholdes. Per i dag er teflubenzuron og diflubenzuron utpekt som vannregionspesifikke stoffer. Cypermetrin står oppført på EUs liste over prioriterte stoffer, men fordi det foreløpig ikke er satt grenseverdier for innhold av cypermetrin i sediment, utløser § 40c ikke krav om overvåking av dette stoffet.

Etter *tredje ledd bokstav c* skal det i rapporteringen opplyses om det brukes impregnerte nøtter og, hvis dette er tilfellet, hva slags impregnering nøtene er satt inn med. Fiskeridirektoratet og fylkesmannen trenger informasjonen ved tilsyn med etterlevelsen av overvåkingskravet i § 40c første ledd og kravet i § 46a om tiltak for å minimere utslipp av miljøfarlige kjemikalier ved rengjøring av nøtter.

Fjerde ledd annet punktum svarer til tredje ledd gjeldende forskrift.

Merknader til ny § 44a Melding

Bestemmelsen om melding fra akvakulturanlegg på land og i ferskvann (i gjeldende § 44 fjerde og deler av femte ledd) er tatt inn i en ny § 44a.

Merknader til § 46 Registrering i vannmiljø

I henhold til § 46 skal resultatene fra undersøkelser som nevnt i §§ 40b til d og § 40e annet ledd fortløpende registreres i miljømyndighetenes database Vannmiljø, men rådata fra miljøundersøkelser og kartverktøy er åpen for andre myndigheter. Krav om registrering av resultater fra miljøundersøkelser i Vannmiljø er vanlig å stille i tillatelser etter forurensningsloven til både akvakultur og industri. Registrering i Vannmiljø er en forutsetning for at resultatene fra undersøkelsene gjøres tilgjengelig i Vannmiljø's database og kart slik at fylkesmannen kan vurdere dataene som kommer inn om hver vannforekomst. Fylkesmannen vurderer hvilke data i Vannmiljø som er representative for vannforekomsten og som kan tas inn i Vann-Nett, jf. vannforskriften § 18 annet ledd. Disse dataene inngår i vurdering av kjemisk og økologisk tilstand i vannforekomsten etter vannforskriften.

Merknader til ny § 46a. Rengjøring av impregnerte nøter

Rengjøring av nøter impregnert med miljøfarlige kjemikalier, kan medføre betydelig utslipp av slike kjemikalier. Forurensningsforskriften kapittel 25 stiller nærmere krav til bedrifter som rengjør, vasker eller impregnerer oppdrettsnøter, bl.a. for å hindre utslipp av miljøskadelige kjemikalier. Bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 25 gjelder ikke rengjøring av not på akvakulturlokaliteten. For å kompensere for dette introduseres et nytt krav i § 46a om at det skal treffes tiltak for å minimere utslippene ved høytrykksspyling og annen rengjøring på lokalitet av nøter impregnert med miljøfarlige kjemikalier.

Begrepet "miljøfarlige kjemikalier" skal forstås på samme måte som i forurensningsforskriften kapittel 25. Kobber, som mange nøter er impregnert med, er et miljøfarlig kjemikalie.

Et mulig tiltak for å minimere utslippene, er å sørge for at fjernet groe med rester av impregnering blir samlet opp, f.eks. ved at rengjøringen skjer innenfor en presenning eller med oppsamling.

I henhold til § 67 første og fjerde ledd fører Fiskeridirektoratet og fylkesmannen tilsyn med etterlevelsen av § 46a.

Merknader til ny § 46b. Støy, lukt og lys

Akvakulturdriftsforskriften har ikke tidligere inneholdt krav for å begrense lukt, lys og støy fra drift av akvakulturanlegg, med tilhørende landbase. Vilkår for å ivareta hensynet til naboer og andre blir imidlertid rutinemessig tatt inn i tillatelser etter forurensningsloven i dag.

Første ledd inneholder en bestemmelse om at driften, herunder bruken av tjenesteleverandører, skal planlegges og utføres på en slik måte at støy-, lukt- og lysulemper begrenses så langt det er mulig uten urimelige kostnader. Gjennom god planlegging av virksomheten vil risikoen for plager og konflikter kunne reduseres betydelig.

I *andre ledd* er det tatt inn en bestemmelse for å forebygge/reducere eventuelle ulemper knyttet til bruk av lys til vekstregulering på lokaliteten.

Tredje ledd inneholder støygrenser som virksomheten må holde seg innenfor for å ivareta hensynet til boliger og annen støyfølsom bebyggelse i nærheten. Det er i dag fast praksis å sette vilkår med spesifikke støygrenser i tillatelser etter forurensningsloven til akvakultur og annen industrivirksomhet. Eldre tillatelser har grenseverdier fastsatt i tråd med dagjeldende

støyretningslinje TA-506⁹, mens det i nye tillatelser i stor grad er grenseverdier som tilsvarer *Øvrig industri* i nasjonal støyretningslinje T-1442/2016¹⁰. I tillatelsene har det tidligere vært satt flere støygrenser som var midlet over ulik lengde på døgnet. Mens støygrensene til nå ofte er gitt i form av et vektet gjennomsnitt over døgnet (L_{den} , der støy som skjer på kvelden og natten gis en 5 eller 10 db strengere grense), har en nå gått over til å sette grenser i form av et gjennomsnitt (L_{ekv}) for hhv. dag, kveld og natt. De nye støygrensene har samme midlingstid for hverdager og helg, slik at det vil være behov for færre støysoner. Støyen som tillates er omtrent den samme som før, men endringen er en forenkling slik at det skal bli lettere for innehaver å forstå kravet og kontrollere overholdelse av støygrensene¹¹.

Støygrensene gjelder ved støyutsatt fasade til støyfølsom bebyggelse, dvs. boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager.

Fylkesmannen mottar flest klager på støy fra aggregater, fôringsautomater og fôrslanger, samt transport til anlegget. Støy fra båter som leverer tjenester, som for eksempel brønnbåter er ikke omfattet av støygrensene når de er i trafikk, men omfattes av støykravene når de ligger fortøyd til anlegget.

Luktulemper kan f.eks. oppstå i forbindelse med håndtering og oppbevaring av ensilasje, dødfisk og fôr.

I henhold til § 67 fjerde ledd er det fylkesmannen som fører tilsyn med etterlevelsen av § 46b

Merknader til § 67 Tilsyn og vedtak

Første ledd inneholder nærmere regler om Fiskeridirektoratets tilsyns- og vedtaksmyndighet. Fiskeridirektoratets beholder den myndigheten de har i dag, med unntak av myndigheten etter gjeldende § 36 første ledd til å kreve undersøkelse av organisk bunnpåvirkning i fjernsonen. Til gjengjeld får Fiskeridirektoratet alene ansvaret for å føre tilsyn med om kravene til overvåking av organisk bunnpåvirkning i anleggssonen etterleves. Fiskeridirektoratet får også alene ansvaret for å følge opp kravene til planlegging og gjennomføring av tiltak dersom en B-undersøkelse e.l. viser uakseptabel miljøtilstand i anleggssonen. Fiskeridirektoratet og fylkesmannen får felles myndighet og ansvar for å føre tilsyn med etterlevelsen av en rekke av de nye kravene til miljøovervåking og journalføring samt de nye kravene til rapportering og rengjøring av impregnerte oppdrettsnøter.

Annet og tredje ledd gjelder Mattilsynets myndighet etter henholdsvis matloven og dyrevelferdsloven til å føre tilsyn med om kravene i akvakulturdriftsforskriften etterleves og fatte vedtak. Mattilsynets myndighet er tilnærmet uendret.

Fjerde ledd er ny og gir fylkesmannen myndighet til å føre tilsyn med og treffe vedtak for å gjennomføre flere av forskriftsbestemmelsene. Dette er bestemmelser som enten er gitt i medhold av forurensningsloven alene eller som er hjemlet i forurensningsloven sammen med akvakulturloven, matloven og/eller dyrevelferdsloven. Bestemmelsen må sees i sammenheng med nye regler i forurensningsforskriften som innebærer at det store flertallet av anlegg for akvakultur av fisk i sjø omfattes av et nytt system der krav i akvakulturdriftsforskriften erstatter regulering gjennom tillatelser etter forurensningsloven § 11.

⁹ Statens forurensningstilsyn, TA-506 Retningslinje for begrensning av støy fra industri m.v., mars 1985.

¹⁰ T-1442/2016: Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen.

¹¹ M-1482: Kartlegging av støy fra akvakulturanlegg i sjø, Multiconsult, 12.september 2019.

Femte ledd er ny. Første og annet punktum gir fylkesmannen myndighet til å pålegge tiltak for å bedre miljøtilstanden der dette trengs for å følge opp mål vedtatt i medhold av vannforskriften, for å unngå at resipientens tålegrense overskrides og for å ivareta hensynet til truet eller viktig naturmangfold.

Slike pålegg kan gis dersom det er "grunn til å tro" at vannforekomsten ikke vil nå fastsatte miljømål og utslipp fra akvakulturanlegget bidrar til dette, at resipientens tålegrense vil overskrides eller at det vil oppstå skade på arter eller bestander som er truet eller naturtyper som er truet eller viktige. Uttrykket "grunn til å tro" skal forstås slik at det ikke kreves sannsynlighetsovervekt. Mistanken må imidlertid bygge på visse objektive holdepunkter. En vag mistanke er ikke tilstrekkelig.

Arter og naturtyper som etter norsk rødliste for arter og norsk rødliste for naturtyper er kritisk truet, sterkt truet eller sårbare regnes som "truet". Disse har høy til ekstremt høy risiko for å dø ut i Norge hvis de rådende forhold vedvarer. Med "viktige" marine naturtyper mener vi naturtyper som vurderes som svært viktige eller viktige i henhold til DN-håndbok 19-2001 "Kartlegging av marint biologisk mangfold". Store, intakte tareskogområder, visse ålegrasenger og forekomster av steinkoraller og hornkoraller er eksempler på viktige marine naturtyper. Informasjon om kjente forekomster av truede arter og naturtyper og av spesielle naturtyper viktig for biomangfoldet finnes i Miljøstatus kart. En del informasjon finnes også i Fiskeridirektoratets nettbaserte kartverktøy og i Miljødirektoratets Naturbase.

Femte ledd tredje punktum og fjerde punktum sikrer at fylkesmannen beholder myndigheten til å stille nye krav dersom et av vilkårene for omgjøring i forurensningsloven § 18 nr. 1 til 3 er til stede eller det foreligger grov eller gjentatt overtredelse av krav stilt av fylkesmannen. Fylkesmannen kan om nødvendig også pålegge permanent opphør av driften.

Etter *femte ledd siste punktum* skal vedtak om brakklegging, reduksjon i maksimal tillatt biomasse eller permanent opphør av driften bare fattes etter samråd med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet. Dette skyldes bl.a. at slike vedtak vil gripe inn i driften på en måte som kan komme i konflikt med driftsplanen Fiskeridirektoratet, i samråd med Mattilsynet, har godkjent etter akvakulturdriftsforskriften § 40.

Fiskeridirektoratet kan treffe tilsvarende vedtak med hjemmel i akvakulturloven §§ 9 bokstav a og c og 10 annet ledd.

Fylkesmannen vil fortsatt ha samme myndighet som i dag til å gi pålegg om miljøundersøkelser. Dette følger direkte av forurensningsloven § 51 til igangværende virksomhet.

Merknader til § 68. Dispensasjon

Nytt tredje ledd innebærer at fylkesmannen, på samme måte som Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, kan gjøre unntak fra forskriften i særlige tilfeller.

Fiskeridirektoratet kan bare ta stilling til spørsmålet om det skal gis dispensasjon fra krav etter akvakulturloven, Mattilsynet bare ta stilling til spørsmålet om det skal gis dispensasjon fra krav etter matloven og/eller dyrevelferdsloven og fylkesmannen kan bare ta stilling til om det skal gis dispensasjon fra krav etter forurensningsloven. Siden en rekke av bestemmelsene i akvakulturdriftsforskriften er hjemlet i mer enn en lov, vil det i mange tilfeller vil være behov for å søke flere myndigheter om dispensasjon. Nytt *fjerde ledd* presiserer derfor at søknad om

dispensasjon skal sendes til og behandles av samtlige myndigheter som etter § 67 fører tilsyn med bestemmelsen det søkes om dispensasjon fra.

Merknader til § 69. Straff

§ 69 endres som følge av at brudd på krav gitt i medhold av forurensningsloven, kan straffes i henhold til denne loven. Straffebudene finnes i forurensningsloven §§ 78 og 79.

Merknader til § 70. Ikrafttredelse, oppheving av forskrift og overgangsbestemmelser

Det er behov for en overgangsordning for virksomhet som har tillatelse etter forurensningsloven når forskriften om endringer i akvakulturdriftsforskriften trer i kraft. Nytt *niende ledd* innebærer at tillatelsene etter forurensningsloven faller bort etter to år med mindre fylkesmannen bestemmer noe annet ved enkeltvedtak. Fra samme tidspunkt vil driften ved eksisterende lokalitet måtte oppfylle alle kravene som fylkesmannen fører tilsyn med i akvakulturdriftsforskriften.

Forskrift om endringer i laksetildelingsforskriften

Merknader til § 36. Minste krav til søknad om klarering av lokalitet i sjø

I henhold til minstekravet til søknad om klarering av lokalitet i gjeldende § 36, skal det leveres inn resultater fra en enkelt trendovervåking av bunnforholdene ved lokaliteten, i form av en B-undersøkelse i henhold til NS 9410:2016. Utover dette skal søknaden inneholde opplysninger om strømmålinger på lokaliteten, og kartdokumentasjon som angitt i utgått NS-9410. Dette er ikke etter dagens kunnskap lenger tilstrekkelig for å vurdere den miljømessige bæreevnen til en lokalitet, og kravet er lite egnet som referanse for bunnpåvirkning under drift. § 36 angir derfor nye minstekrav til søknad om lokalitetsklarering i sjø, hvor det stilles krav om en forundersøkelse i henhold til NS 9410:2016.

Forundersøkelsen skal dokumentere forholdene i anleggs- og overgangssonen ved en lokalitet før akvakulturanlegget plasseres, og består av ulike miljøundersøkelser og dokumentasjon som til sammen skal gi grunnlag for å vurdere bæreevnen til lokaliteten i forbindelse med tildeling. Dokumentasjonen vil også være en viktig referanse for senere undersøkelser, og gi informasjon som både innehaver og tilsynsmyndighetene kan ha nytte av ved oppfølging av miljøpåvirkning fra driften under produksjon. Forundersøkelsen skal kartlegge bunnforholdene på en slik måte at den skal kunne angi forslag til stasjonsplassering for B- og C-undersøkelsen som skal følge opp miljøpåvirkningen under drift ved lokaliteten. Dersom det er hard- eller blandingsbunn ved lokaliteten, vil dette bli avdekket i forundersøkelsen, og dermed kan miljøovervåkingen under drift tilpasses bunntypen. Miljøoppfølging under drift vil da måtte bestå av alternative metoder som eksempelvis ROV- eller senkekamera-undersøkelser.

Forundersøkelsen skal inkludere en referansestasjon. Forundersøkelsen vil også i større grad enn tidligere kunne avdekke eventuelle sårbare habitater i området rundt planlagt plassering av anlegg, siden kartleggingen er av et større omfang og areal enn tidligere.

Forundersøkelsen skal utføres i forkant av klarering av en ny lokalitet, eller før vesentlige utvidelser ved en eksisterende lokalitet.

Resultatene fra de ulike undersøkelsene som skal inngå i forundersøkelsen kan rapporteres hver for seg eller samlet. Etter *første ledd* skal søknad om klarering av lokalitet derfor inneholde en eller flere rapporter fra en forundersøkelse. Undersøkelsene skal være utført i løpet av de siste tre årene. Dette vil gi rimelig tid for å få ferdigstilt rapporter, samtidig som det er en fleksibilitet ved at tidligere innhentet miljødokumentasjon kan benyttes ved eksempelvis søknad om utvidelse ved en eksisterende lokalitet.

Andre ledd stiller krav om at forundersøkelsen skal være i henhold til NS 9410:2016, eller annen tilsvarende internasjonal standard eller anerkjent norm og oppstiller minstekrav til innholdet;

Etter *bokstav a* skal det minimum utarbeides kartdokumentasjon som angitt i NS 9410:2016, dvs.

- sjøkart som dekker minst 10 km rundt den omsøkte lokaliteten med angivelse av planlagt plassering av anlegget, inklusiv andre anlegg dersom det finnes
- sjøkart som dekker ca. 1,5 km rundt den omsøkte lokaliteten med plassering av anlegget, fortøyninger, stasjonsplassering for C-undersøkelsen og strømmålingsstasjoner
- sjøkart som dekker ca. 200 meter rundt planlagt anleggsplassering med fortøyningslinjer og B- og C-undersøkelsenes nærmeste stasjoner
- kart som angir substrattypen og hardhet
- tredimensjonale bunnkart som viser bunntopografi med anleggets plassering og prøvestasjoner for B-undersøkelsen

Bokstav b viser at det skal tas bunnprøver til partikkelanalyse. Det skal tas prøver av bunnsedimentet på de samme stasjonene som vist til i bokstav f, hvor partikkelanalyser av sediment kan utføres for å gi kornfordelingen av primærsedimentet som vist til for C-undersøkelsen i NS 9410:2016.

Etter *bokstav c* skal det gjøres strømmålinger. Målingene skal utføres ved ulike dyp for å gi et tilstrekkelig bilde av strømmen ved den omsøkte lokaliteten. For å oppnå dette må måleperioden være på minimum 4 uker. Vannutskiftnings-, sprednings- og bunnstrøm må måles.

Etter *bokstav d* skal det utføres hydrografimålinger på den dypeste stasjonen i overgangssonen og i eventuelle dypområder med risiko for oksygenmangel utenfor overgangssonen. Målingene skal vise temperatur, salinitet og oksygen i vannsøylen fra overflate til bunn.

Etter *bokstav e* skal kjemiske og sensoriske parametere undersøkes etter metodikken for B-undersøkelse. Undersøkelsen av de kjemiske parametere (som i NS 9410:2016 kalles gruppe II-parametere) består i en kvantitativ undersøkelse av surhetsgrad (pH) og redokspotensial (E_h). Undersøkelsen av de sensoriske parametere (som i NS 9410:2016 kalles gruppe III-parametere) består i en kvalitativ undersøkelse der gassbobler, lukt, konsistens, farge, grabbvolum og tykkelse av deponert slam bestemmes. Parametere gis poeng etter hvor mye sediment som er påvirket av organisk stoff. Prøvene skal tas på stasjoner i anleggs- og overgangssonen. Prøvene i anleggssonen skal fordeles jevnt over slik at de best mulig dekker bunnområdet under anlegget. Det skal benyttes en sedimentprøvetaker som har minimum et bunnareal på 250 cm^2 , og som er tett, slik at vann og sediment ikke lekker ut under transport til overflaten. Den må også ha luker på toppen for måling av gruppe II-parametere.

Etter *bokstav f* skal det som minimum tas bunndyrsundersøkelse på tre stasjoner etter metodikk for C-undersøkelsen. Disse skal gjøres med en grabb som er minimum $0,1 \text{ m}^2$.

Bokstav g innebærer at det på minst to av stasjoner som nevnt i bokstav f, skal tas prøver som skal analyseres for innhold av prioriterte stoffer, andre EU-utvalgte stoffer og nasjonalt bestemte vannregionspesifikke stoffer.

Det er bare nødvendig å analysere for stoffer som det er grunn til å tro vil bli sluppet ut på lokaliteten. De viktigste kildene til utslipp av slike stoffer er per i dag fiskefôr (som kan inneholde kadmium, kvikksølv, heksaklorbenzen eller HCB og polybromerte difenyletere eller PBDE, DDT, kobber, sink og PCB₇), utslipp av legemidler med diflu- eller teflubenzuron og bruk av kobberimpregnerte nøter.

Tredje ledd stiller krav om at forundersøkelsen også skal inkludere en referansestasjon. Denne skal være utenfor anleggs- og overgangssonen, minst 1 km fra den omsøkte lokaliteten og i et område med tilsvarende bunntype og forhold som det området som dekkes av forundersøkelsen (primært overgangssonen). Denne stasjonen er ikke ment å inngå i den faste miljøoppfølgingen (C-undersøkelsen) ved den omsøkte lokaliteten under drift, men kan benyttes ved oppfølgende undersøkelser. Dette vil være aktuelt f.eks. dersom en C-undersøkelse avdekker at tilstanden for bløtbunnsfaunaen ved prøvestasjon C2 er dårligere enn god eller at indeksene for stasjonene C3, C4 osv. vurdert samlet er dårligere enn moderat. Referansestasjonen kan da brukes til å vurdere hvorvidt den forringede bunntilstanden er som følge av driften ved lokaliteten eller om det er andre påvirkningsfaktorer.

Ved referansestasjonen skal det utføres en bunnfaunaundersøkelse etter C-undersøkelsesmetodikk, og tas sedimentprøver for analyse av partikkelfordeling, som angitt henholdsvis i bokstav f og b. Videre skal det tas hydrografimålinger som angitt i bokstav d.

Fjerde ledd gir fylkeskommunen hjemmel, i samråd med fylkesmannen og Fiskeridirektoratet, til å kreve andre typer miljøundersøkelser i anleggs- og overgangssonen dersom undersøkelsen nevnt i andre ledd bokstav b, e, f og g vanskelig lar seg gjennomføre grunnet hard- eller blandingsbunn. Forundersøkelsen som nevnt i NS 9410:2016 skal avdekke hvilke bunnforhold det er i det omsøkte området, og skal også inneholde faglig råd for overvåkingsprogram dersom bløtbunnsundersøkelser etter NS 9410:2016 ikke egner seg. Bestemmelsen i fjerde ledd skal sikre at det ved innsendelse av dokumenter til søknad om klarering av lokalitet allerede foreligger dokumentasjon og en «null» undersøkelse med en alternativ metodikk.

Det er i *femte ledd* satt krav til faglig kompetanse og uavhengighet for det eller de organene som utfører undersøkelsene som inngår i forundersøkelsen. Bunndyrsundersøkelser og analyser for å avdekke ev. innhold av miljøgifter og kobber i sedimentprøver skal utføres av organ som er akkreditert for oppgavene. De øvrige undersøkelsene som inngår i forundersøkelsen krever ikke akkreditering, men utførende organ skal kunne dokumentere relevant faglig kompetanse og være uavhengig av oppdragsgiver. Dette siste er en videreføring av gjeldende krav.

Sjette ledd stiller krav til innholdet i rapporten eller rapportene fra forundersøkelsen. At det åpnes for flere rapporter gir fleksibilitet. Dette er ønskelig fordi de ulike undersøkelsene som til sammen utgjør forundersøkelsen, kan være utført av flere organer med ulik kompetanse.

Sjuende ledd innebærer at rapporter fra forundersøkelser som er utført for mer enn tre år siden eller fra miljøovervåking under drift, kan erstatte en eller flere av de rapportene som skal dokumentere resultatene fra undersøkelsene som nevnt i andre og tredje ledd. Dette kan gjøres så langt rapportene danner tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Dette kan være i tilfeller hvor det eksempelvis søkes om vesentlig utvidelse på en eksisterende lokalitet der det tidligere ikke har vært utført en forundersøkelse, men hvor miljøoppfølgingen under drift, eks. B- og C-undersøkelser, gir tilstrekkelig informasjon for å vurdere det omsøkte tiltaket.

I *åttende ledd* gis fylkeskommunen hjemmel, etter samråd med fylkesmannen og Fiskeridirektoratet, til å kreve ytterligere miljøundersøkelser eller dokumentasjon. Denne unntakshjemmelen kan brukes dersom en søknad om lokalitetsklarering ikke inneholder den informasjonen myndighetene trenger for å behandle søknaden. I dag er det ikke en generell dispensasjonshjemmel i laksetildelingsforskriften. I *niende ledd* er fylkeskommunen etter samråd med Fiskeridirektoratet og fylkesmannen, gitt hjemmel til i særlige tilfeller å dispensere fra kravene i § 36.

Et særlig tilfelle kan for eksempel være der søker vil benytte ny anleggsteknologi eller nye produksjonsformer og minstekravene til søknad ikke passer. I slike tilfeller kan det både være aktuelt

å stille tilleggskrav med hjemmel i åttende ledd og fravike noen av kravene med hjemmel i niende ledd.

Merknader til § ny 36a Minste krav til søknad for lokaliteter på land og i ferskvann

Bestemmelsen angir minstekrav for søknader om klarering av lokaliteter på land og i ferskvann, og viderefører dagens § 36 første ledd bokstav a og siste ledd.

Forskrift om endringer i forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret

Merknader til § 10 Minstekrav til søknad

Bestemmelsen er oppdatert etter at de særlige krav for søknad om akvakultur av fisk på lokalitet i sjø nå er gitt i ny 10b. Minstekrav til søknad i denne bestemmelsen vil ellers være uforandret, også for søknader fra fiskere på blad A eller B i fiskermanntallet.

Merknader til ny §10b Særlige krav for søknad om akvakultur av fisk på lokalitet i sjø

Bestemmelsen inneholder minstekrav til søknad om klarering av lokalitet for akvakultur av fisk i sjø for andre arter enn laks, regnbueørret og ørret. Minstekravene er likelydende som i den reviderte bestemmelsen i laksetildelingsforskriften § 36.

Merknader til § 12. Akvakultur av matfisk og stamfisk i sjøvann

Tredje ledd er oppdatert med riktig henvisning til annet ledd i § 10.

Merknader til § 21. Dispensasjon

§ 21 åpner for at Fiskeridirektoratet i særlige tilfeller kan dispensere fra bestemmelsene i forskriften. Fiskeridirektoratet og fylkesmannen skal samarbeide om oppfølging av forundersøkelsen, og dispensasjonsadgangen knyttet til ny 10b skal etter *nytt annet punktum* kun gis etter samtykke fra fylkesmannen.

Forskrift om endringer i forskrift om fangstbasert akvakultur

Merknader til § 7. Minstekrav til søknad

Henvisningen til utgått standard om miljøovervåking av marine matfiskanlegg i *første ledd bokstav g og h erstattes av en henvisning til NS 9410:2016*. Fylkeskommunen kan i samråd med Fiskeridirektoratet kreve alternativ miljøundersøkelse der B-undersøkelsen ikke passer. Dette i samsvar med avklaring om myndighetsfordeling knyttet til miljøovervåking.

Krav i *annet ledd* om at undersøkelsene skal utføres av et organ som kan dokumentere relevant faglig kompetanse og er uavhengig av oppdragsgiver videreføres.

I samsvar med avklaring av myndighetsfordeling for miljøundersøkelser er Fiskeridirektoratet i *tredje ledd* inkludert i hvem fylkeskommunene skal samråde med. Dette er også i tråd med de andre tildelingsforskriftene. Det er ikke minstekrav om forundersøkelse, men etter *tredje ledd* kan dette ved behov kreves.

Merknader til § 37. Miljøovervåking av organisk bunnpåvirkning i anleggssonen

Første ledd første punktum er oppdatert, slik at det fremgår at overvåkingen skal foretas etter NS 9410:2016. Resten av bestemmelsen er endret slik at ordlyden er den samme som i akvakulturdriftsforskriften ny § 40a. Bestemmelsene skal forstås på samme måte og det vises derfor til merknadene til akvakulturdriftsforskriften ny § 40a.

Merknader til § 38. Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand i anleggssonen

Bestemmelsen er oppdatert og er nå likelydende med akvakulturdriftsforskriften ny § 40f.

Bestemmelsene skal forstås på samme måte og det vises derfor til merknadene til akvakulturdriftsforskriften ny § 40f. Merknader til § 38 vil være de samme som merknader til § 40f i akvakulturdriftsforskriften.

Det er opp til fylkesmannen å vurdere om det er behov for undersøkelser av organisk bunnpåvirkning i overgangssonen. Bestemmelsen i dagens § 38 om at Fiskeridirektoratets regionkontor i samråd med fylkesmannen kan kreve C-undersøkelse er derfor fjernet.